

POSTANOWIENIE

Dnia 11 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący)

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

SSA Anna Szczepaniak-Cicha (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania A. M.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa [...] o
wysokość świadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 11 grudnia 2014 r.,
zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 sierpnia 2014 r.,

oddala zażalenia.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną ubezpieczonego A. M. od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 1 kwietnia 2014 r. Wyrokiem tym Sąd Apelacyjny oddalił apelację ubezpieczonego w sprawie o wysokość świadczenia przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa [...].

Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wskazał, że uzupełniając brak skargi kasacyjnej z dnia 20 czerwca 2014 r. pełnomocnik ubezpieczonego określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 26.108 zł. Dodatkowo podał, że skarżący dochodzi prawa do pobierania emerytury na warunkach dotychczasowych, a więc bez jakichkolwiek obniżzeń, gdyż na skutek zaskarżonej decyzji aktualnie pobiera

rentę inwalidzką, zamiast emerytury. Z tego względu wartość przedmiotu zaskarżenia obliczył jako kwotę będącą sumą pobieranej dotychczas emerytury policyjnej za okres jednego roku.

Zgodnie z treścią art. 398⁶ § 2 k.p.c., sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną A. M. jako niedopuszczalną argumentując, że w sprawach o prawa majątkowe, których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych, skarga kasacyjna jest niedopuszczalna - art. 398² § 1 k.p.c. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Wbrew twierdzeniom pełnomocnika ubezpieczonego, przedmiotowa sprawa ma charakter sporu o wysokość świadczenia, a nie sporu o prawo do emerytury, toteż decydujące znaczenie ma wartość przedmiotu zaskarżenia. Dopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawach o przyznanie emerytury i renty dotyczy tylko tych sytuacji, w których świadczenie w ogóle nie zostało przyznane. Nie można utożsamiać z taką sytuacją przypadku, w którym uprawniony uzyskał już prawo do świadczenia, natomiast domaga się tego świadczenia w wyższej wysokości. Skoro rozpatrywana sprawa ma charakter sporu o wysokość świadczenia, to wartość przedmiotu zaskarżenia należy obliczać na podstawie art. 22 k.p.c. Prawidłowo obliczona wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi w sprawie niniejszej 4.071 zł i jest to suma kwot stanowiących miesięczne różnice pomiędzy świadczeniem dochodzonym a pobieranym za okres jednego roku ($2.195,74 \text{ zł} - 1.856,49 \text{ zł} = 339,25 \text{ zł} \times 12 = 4.071 \text{ zł}$). Ponieważ wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych Sąd Apelacyjny odrzucił skargę na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398² § 1 k.p.c., jako niedopuszczalną.

W zażaleniu na to postanowienie pełnomocnik ubezpieczonego A. M. wniósł o uchylenie postanowienia z dnia 8 sierpnia 2014 r. i przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Zarzucił naruszenie art. 398² § 1 k.p.c. przez uznanie, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna.

Uzasadniając zażalenie wywiódł, że przedmiotem sporu w sprawie niniejszej nie była wysokość świadczenia, a prawo do emerytury „bez obniżek”, czyli w takiej wysokości, w jakiej emerytura przysługiwała ubezpieczonemu do 2009 r., to jest do wejścia w życie ustawy nowelizującej ustawę z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa Państwa. Emerytury tej wnioskodawca został pozbawiony w zamian za „rzekomo korzystniejszą” rentę inwalidzką. Zdaniem żalącego się, przedmiotem zaskarżenia nie jest w tej sytuacji wysokość świadczenia, lecz prawo do dotychczas pobieranej emerytury, bez obniżek.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne i podlega oddaleniu.

Wartość przedmiotu zaskarżenia, oznaczona w uzupełnieniu braków skargi kasacyjnej, podlega kontroli i sprawdzeniu na podstawie art. 25 k.p.c., a według reguł określonych w art. 19-24 k.p.c. Do takiej kontroli uprawniony i jednocześnie zobowiązany był Sąd Apelacyjny badając możliwość nadania biegu skardze kasacyjnej, albowiem przepis art. 398² k.p.c. ma charakter bezwzględny i wyklucza dowolność stron przy oznaczaniu wartości przedmiotu zaskarżenia tylko w celu uzyskania dostępu do „trzeciej” instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2000 r., II UZ 124/00, OSNP 2002 nr 12, poz. 294). Sąd Apelacyjny dokonał takiej kontroli i w jej efekcie prawidłowo uznał, że w rozpoznawanej sprawie skarga kasacyjna jest niedopuszczalna ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia.

Stosownie do treści art. 398² § 1 k.p.c., dopuszczalność skargi kasacyjnej jest uzależniona od wartości przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia, która w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie może być niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Niezależnie od wartości przedmiotu sporu skarga

kasacyjna jest dopuszczalna w sprawach o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego - zdanie drugie art. 398² § 1 k.p.c. Przedmiotowa sprawa do tej ostatniej kategorii nie należy. Spór zainicjowany został odwołaniem od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa [...], mocą której od dnia 1 stycznia 2010 r. ustalona została nowa wysokość emerytury dla A. M. w kwocie 1.856,49 zł. Wysokość emerytury policyjnej ubezpieczonego została ustalona ponownie, przez zastosowanie art. 15b w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67), w brzmieniu obowiązującym od dnia 16 marca 2009 r., nadanym ustawą z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie przywołanej ustawy (Dz.U. Nr 24, poz. 145). Do ustalenia wysokości świadczenia, z uwzględnieniem okresów służby wskazanych w Informacji Nr 109219/2009 Instytutu Pamięci Narodowej, przyjęto usługę emerytalną według przelicznika 0,7% za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa od dnia 8 marca 1982 r. do dnia 31 lipca 1990 r. W następstwie tej zmiany nowa wysokość emerytury okazała się niższa od dotychczasowej, która wynosiła 2.195,74 zł miesięcznie.

W odwołaniu i apelacji ubezpieczony konsekwentnie żądał ustalenia świadczenia w wysokości dotychczasowej („bez obniżek”), a więc według zasad określonych w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy. Zasadnie Sądy obu instancji przyjmowały, że sprawa niniejsza jest sporem o wysokość świadczenia, prawo do emerytury policyjnej A. M. nie było bowiem w żadnym etapie procesu kwestionowane, nadto przedmiot sporu jest wyznaczony treścią zaskarżonej decyzji, która nie dotyczy prawa do emerytury lecz jej nowej wysokości. Kwestia wypłaty świadczenia emerytalnego, do którego skarżący ma prawo, stanowi zagadnienie odrębne, ponieważ ubezpieczony jest także uprawniony do renty inwalidzkiej i z uwagi na zbieg prawa do dwóch świadczeń pobiera rentę, jako świadczenie korzystniejsze co do wysokości. Nie

znaczy to, że utracił prawo do emerytury policyjnej. Spór nie dotyczył wadliwego ustalenia zbiegu prawa do świadczeń ani zawieszenia wypłaty emerytury, lecz wysokości emerytury policyjnej, która uległa obniżeniu w wyniku ponownego ustalenia tej wysokości zaskarżoną decyzją. Wybór wypłaty świadczenia korzystniejszego stanowi konsekwencję prawidłowego ustalenia wysokości każdego z dwóch świadczeń, do których żalący się ma prawo, zaś w rozpatrywanej sprawie sporne było tylko ustalenie wysokości emerytury. Pogląd ten jest zbieżny z wyrażonym przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 3 lutego 2012 r., II UZ 56/11, odnoszącym się do emerytury policyjnej obliczonej na nowo od 1 stycznia 2010 r. (OSNP 2013 nr 1-2, poz. 22). Dopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawie, której przedmiotem jest zmiana wysokości świadczenia powtarzającego się, zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, ustalanego co do świadczeń przyszłych na podstawie art. 22 k.p.c. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2012 r., III UZP 3/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 112).

Przy uwzględnieniu faktu, że w sprawie objętej zażaleniem wartość przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia, wyliczona przez Sąd Apelacyjny prawidłowo w myśl art. 22 k.p.c., nie sięga wymaganej przepisem art. 398² § 1 k.p.c. kwoty dziesięciu tysięcy złotych, Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.